Інструкція встановлення Grusha Linux 3.0

Зміст

- 1. Налаштування BIOS для завантаження комп'ютера з DVD-диску
- 2. Завантаження Grusha Linux в режимі LiveCD
- 3. Зменшення наявних розділів на вінчестері для звільнення місця для Grusha Linux
- 4. Початок встановлення Grusha Linux та основні налаштування
- 5. Розмітка дисків
- 6. Завершення процесу встановлення

1. Налаштування BIOS для завантаження комп'ютера з диску

Перед тим, як завантажитись з диску дистрибутиву Grusha Linux, Вам необхідно переконатись, що в BIOSi головним пристроєм для завантаження вибрано DVD-пристрій. На більшості комп'ютерів по-замовчуванню налаштовано завантаження з диску, тому можете просто спробувати вставити диск в привід і перевірити, чи завантаження піде з DVD-диску чи з жорсткого диску.

Зайти у BIOS можна на початку завантаження комп'ютера, натиснувши клавішу "F2" або на деяких материнських платах клавішу "Delete". Яку саме з них, буде написано на першому екрані, який з'являється після натискання на кнопку запуску комп'ютера (Ілюстрація 1).

Ілюстрація 1: Вхід в BIOS

Після цього потрапимо в панель налаштування BIOS нашого комп'ютера. Вона може мати різний вигляд в залежності від моделі материнської плати та її давності. У

будь-якому разі нам треба знайти розділ "Boot Device Priority", який на більшості сучасних BIOSів знаходиться в розділі "Boot" (Ілюстрація 2).

	BIOS SE	TUP UTILI	ITY	
Main Ad	ivanced Powe	r Boot	Security	Exit
🕨 Boot-Time Dia	gnostic Scree	n: [Enabl	ed]	
QuickBoot Mod	le:	[Enabl	ed]	
🕨 Scan User Fla	sh Area:	[Disab	led]	
🕨 Boot-Time Dia	gnostic Scree	n: [Enabl	e]	
▶ After Power B	ailure:	[Last	State]	
🕨 On Modem Ring	r :	[Power	On]	
▶ On LAN:		[Power	On]	
Boot Device J	Priority			
1st Boot D 2nd Boot D Hard Disk Dr Floppy Drive CDROM Drives	evice [CDR evice [Hard rives :5	DM] I Drive]		
Specifies the bo + - Change O F1 General F10 Save and	oot sequence f)ption Help Exit	rom the a	vailable dev	ices
(c)Copyri	ght 1985-2006	, America	n Megatrends	, Inc.

Ілюстрація 2: Вибір пріоритету пристроїв при завантаженні

І тут необхідно виставити, щоб "1st Boot Device" був ваш DVD-привід, як у випадку на ілюстрації. DVD-привід позначається як [CDROM]. Після цього натискаємо F10, щоб зберегти налаштування і перевантажуємось, не забувши вставити в привід диск дистрибутиву. :)

На деяких ком'пютерах налаштовано, що якщо в BIOSi вибраний перший пристрій завантаження DVD-пристрій, то після запуску комп'ютера, завантаження з диску не йде автоматично, а інколи потрібно натиснути будь-яку клавішу, щоб завантажитися з диску (Ілюстрація 3).

Ілюстрація 3: Завантаження з DVD-диску

Також в деяких версіях BIOS можна одноразово вибрати з якого пристрою завантажуватися не заходячи в панель налаштування BIOS. Для цього треба декілька

разів натиснути потрібну клавішу (буває F12, F10 чи F11).

2. Завантаження Grusha Linux в режимі LiveCD

Якщо завантаження пройшло добре, потрапляємо в головне меню диску (Ілюстрація 4).

GRUSHA LINUX	
Start Grusha Linux 3.0 Start Grusha Linux 3.0 (No Music) Start Grusha Media Center Grusha Linux 3.0 UMPC Grusha Linux Media C. UMPC Graphical Installation Text Installation Start in Safe Mode	
F1 Help F2 Language F3 Keymap F4 VGA F5 Other Options	

Ілюстрація 4: Меню диску

Тут нам пропонується кілька варіантів продовження роботи:

Start Grusha Linux 3.0 - завантаження Grusha Linux в режимі liveCD без втручання у встановлену систему;

Start Grusha Linux 3.0 (No Music) — те ж, що і попередній режим, тільки без музики під час завантаження системи;

Start Grusha Media Center — це завантаження з xbmc-інтерфейсом;

Grusha Linux 3.0 UMPC — Grusha Linux для UMPC пристроїв;

Grusha Linux Media C. UMPC — Grusha Linux для UMPC пристроїв з хbmcінтерфейсом;

Graphical Installation — Встановлення Grusha Linux в графічному режимі (рекомендується запускати у випадку, якщо з якихось причин важко запустити інсталлер в режимі LiveCD);

Text Installation — встановлення Grusha Linux в текстовому режимі;

Start in Safe Mode — завантаження тільки з найбільш необхідними програмами; Start in Console mode — завантаження Grusha Linux в консольному режимі без графічної оболонки.

Debug mode — режим відладки; Boot from first hard disk — завантажитися з жорсткого диску

Вибираємо перший варіант Start Grusha Linux 3.0, щоб завантажити систему в живому режимі і побачити її можливості. Тривалість завантаження може бути більше 5 хвилин, в залежності від швидкодії вашого комп'ютера і особливо пристрою читання DVD. (Ілюстрація 5,6).

Ілюстрація 5: Завантаження Grusha Linux

Ілюстрація 6: Завантаження графічного середовища Grusha Linux

Якщо все пройшло добре, то після завантаження потрапляємо на робочий стіл Grusha Linux (Ілюстрація 7). *Картинка робочого столу може бути іншою. :)

Ілюстрація 7: Стільниця Grusha Linux

Щоб приступити до етапу встановлення, нам треба знати, чи достатньо місця на нашому жорсткому диску. Мінімальний об'єм для встановлення — 12 гігабайт. Але щоб можна було працювати і система не зависла після чергового оновлення — варто виділити щонайменше 20 гігабайт. Якщо є можливість, то краще виділити 30 гігабайт* — для комфортної роботи. *(або винести /home на окремий розділ чи диск, про це — читайте на форумі grusha.org.ua)

Для того щоб побачити наявну розмітку нашого пристрою збереження інформації скористаємось редактором розділів диску, і при необхідності зменшимо наявні розділи, щоб звільнити місце. Якщо Ви точно знаєте, що у Вас достатньо вільного місця, тоді можете пропустити третій розділ інструкції, відразу перейшовши до початку встановлення системи.

3. Зменшення наявних розділів на вінчестері для звільнення місця для Grusha Linux

Зменшення розділів операційної системи Windows для звільнення місця на Grusha Linux.

Заходимо в "Пуск — Система - Адміністрування " і вибираємо "**Керування розділами КДЕ (редактор розділів диску)**" (Ілюстрація 8).

Ілюстрація 8: Запуск редактора розділів дисків

Після цього з'явиться вікно з проханням ввести пароль суперкористувача. Якщо ви використовуєте диск Grusha Linux в режимі LiveCD, то просто натисніть "Гаразд". Завантажиться програма "**Керування розділами КДЕ**" (Ілюстрація 9).

✓аил правка перегляд пристрі ✓ Застосувати) Вернути Ø 0	и Розділ диска П <u>а</u> раметри чистити 🥵 Створити 🕪 Зи	Довідка мінити розмір/Пересунути 🚺 Ко	піювати р Вс	тавити 🎇 Вилучи	ти	>
Пристрої •	×	Будь ласка, обер	ріть пристрій.			
	Розділ диска Тип	Точка монтува Мітка	Розмір	Використано	Прапорці	

Ілюстрація 9:Програма "Керування розділами КDE"

Блог автора інструкції і учасника групи технічної підтримки Grusha Linux — <u>www.seeker.name</u>

У вікні зліва зображається перелік жорстких дисків, що є на Вашому комп'ютері. Треба вибрати серед них Ваш пристрій, і після цього в правому полі появиться перелік розділів, які є на цьому пристрої (Ілюстрація 10).

/dev/sda (15.00 ГБ)			sdb1 18.56 ГБ			вільни 2.55 ГІ
/dev/sdb (21.11 ГБ)						
	Розділ диска	Тип HARDDISK	Точка монтува Мітка	Розмір	Використано	Прапорці
	/dev/sdb1	ntfs		18.56 ГБ	3.58 ГБ	boot
	вільний	невідома		2.55 ГБ	2759	

Ілюстрація 10: Перелік наявних розділів

У випадку на зображенні є один розділ з файловою системою **ntfs**, який належить операційній систему Windows, що вже встановлена на цей пристрій. Але нам потрібно зменшити цей розділ для того, щоб звільнити місце для Grusha Linux.

Отже, виділяємо цей диск і клацаємо на кнопку "Змінити розмір / Пересунути", після чого відкриється вікно редагування розміру диску (Ілюстрація 11).

18	sdb1 .56 ГБ	
Мінімальний розмір: З	3.58 ГБ	
максимальний розмір:	21.1110	
По <u>ч</u> аткове вільне місце:	0 МБ	٥)
Ро <u>з</u> мір:	19006 ME	٥
остаточне вільне місце:	2612 Mb	٥

Ілюстрація 11: Вікно редагування розміру диску

Блог автора інструкції і учасника групи технічної підтримки Grusha Linux — <u>www.seeker.name</u>

У полі "**Розмір**" вказуємо новий менший розмір диску в мегабайтах (1 гігабайт дорівнює 1024 мегабайт), а в полі "Остаточне вільне місце" відразу бачимо скільки місця звільнилося на пристрої після зменшення розміру існуючого диску, і натискаємо "Гаразд". Після цього знову бачимо наше головне вікно програми, де в нижній частині вікна у розділі "Дії у стані очікування" бачимо наше завдання на зменшення диску (Ілюстрація 12).

Ілюстрація 12: Дії у стані очікування

У верхній частині головного вікна програми натискаємо кнопку "Застосувати" (Ілюстрація 13).

Ілюстрація 13: Підтвердження дій

З'явиться ще одне вікно, де нас попросять підтвердити свою дію і натискаємо на "Застосувати дії зі списку".

Після цього у новому вікні бачимо прогрес виконання завдання, і якщо все пройшло добре, то натискаємо "Гаразд" (Ілюстрація 14).

Блог автора інструкції і учасника групи технічної підтримки Grusha Linux — www.seeker.name

💿 Всі дії було успішно завершено Керування розділами КDE	
Дії і завдання	Пройшло часу
+- ✔ [1/1] - Успіх: Зменшення розміру розділу «/dev/sdb1» з 18.56 ГБ до 16.61 ГБ	00:00:02
Загалом часу: 00:00:02	
Дія: 100%	
Всі дії було успішно завершено.	
Загалом: 100%	
Подробиці >>	🖌 🗸

Ілюстрація 14: Завершення процесу зменшення розміру диску

Зменшення розміру диску може тривати декілька годин. Особливо довго буде йти цей процес, якщо на диску залишатиметься мало місця. Процес переривате **НЕ МОЖНА**, інакше можна втратити **ВСЮ ІНФОРМАЦІЮ**. Тому подбайте про **безперебійне живлення** чи підключення ноутбука до мережі.

Після закінчення натискаємо на "Гаразд" і закриваємо програму. Можемо приступати до встановлення Grusha Linux.

4. Початок встановлення Grusha Linux та основні налаштування

Ілюстрація 15: Починаємо встановлення

Щоб почати процес встановлення на жорсткий диск, клацаємо на ярлику — "Встановитина жорсткий диск" і розпочинається процес встановлення системи (Ілюстрація 15). Або завантажуємося в режимі "Графічне встановлення" *(рекомендовано)

В наступному вікні пропонується вибрати мову встановлення системи (Ілюстрація 16). Обираємо, звичайно ж українську.

Орнанизии Кку мову ви хотіли б використовувати під час встановлення? Сінхала (ఏ-юс) Сінхала (ఏ-юс) Словацька (Slovenčina) Словенська (slovenščina) Словенська (slovenščina) Таджицька (Tajjk) Таджицька (Tajjk) Таджицька (Tajjk) Таджицька (Tuřkę) Угорська (subip') Угорська (мадуаг) Увъська (cymraeg) Українська (українська) Французька (Français) Хінді (Terd) Хорватська (svenska) Пиедська (Svenska) Японська (Svenska)	Windows Ку мову ви хотіли б використовувати під час становлення? Windows Сікхала (இ-сус) Cobaquexa (slovenšina) Cobaquexa (slovenšina) Cobaquexa (slovenšina) Cobaquexa (slovenšina) Cobaquexa (slovenšina) Cobaquexa (slovenšina) Tapxnutexa (ajāp) Tapxnutexa (ajāp) Tapxnutexa (tūrkçe) Yopcaka (magyar) Yopcaka (magyar) Yopcaka (Magyar) Yopcaka (kagyar) Yopcaka (hagyar) Yopcaka (funkçe) Yopcaka (hagyar) Yopcaka (cymraeg) Minacka (g-filagis) Xingi (fileft) Xopaarcaka (Hrvatski) Yopcaka (Csvenska) Bioncaka (G-tatā) Minacka (G-tatā) Minacka (G-tatā)	Цокументи	🗙 🍥 Програма встановлення Grusha	$\odot$
Сінхала (கிறை) С. Сінхала (கிறை) Словацька (Slovenčina) Словацька (slovenščina) Словенська (slovenščina) ановленкя. Таджицька (Tajik) Тамільська (slobp') Талукицька (Tajik) Талукицька (Tajik) Тамільська (slobp') Талукицька (Tajik) Тамільська (slobp') Талукицька (Turkçe) Угорська (Magyar) Українська (Cymraeg) Українська (Cymraeg) Українська (Suomi) Французька (Français) Фінська (Suomi) Французька (Français) Укаратська (Hrvatski) Чеська (Ceština) Шведська (Svenska) Японська (B本語)	Кий Дикк Сінхала (விலற்) Словацька (Slovenčina) Словецька (slovenščina) Словецька (slovenščina) Таджицька (тајік) Таджицька (тајік) Тамільська (доф) Телугу (Čexxx) Турецька (Turkçe) Угорська (Magyar) Уельська (сутгаед) Українська (українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (Reft) Хорватська (Invatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (дьяћ) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål)) Гот	о новити на	Яку мову ви хотіли б використовувати під час встановлення?	
Коранцька (Slovenčina) Словацька (Slovenčina) Словенська (slovenščina) Таджицька (Tajik) Таджицька (Tajik) Таджицька (Tajik) Талулоська (gulgu ⁻) Телугу (Зехял) Турецька (Turkçe) Угорська (Magyar) Усльська (сутаед) Українська (Українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (हिन्दी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Цведська (Svenska) Понська (цьтаё) Кацанца (Тайё)	Cловацька (Slovenčina) Cловенська (slovenščina) Tаджицька (Tajik) Tаджицька (Tajik) Tалуту (Čexxi) Typeцька (Turkçe) Yropcьka (Magyar) Yenьська (cymraeg) Ventska (Vkpainteka) Opintus Vijit (Bed) Xopartoska (Hrvatski) Чеська (Ceština) Шведська (Straka) Rinotoska (日本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	ткий диск	Сінхала (සິංහල)	
Словенська (slovenščina) Таджицька (Tajik) Таджицька (Tajik) Таджицька (Tajik) Тамільська (g,blp') Телугу (Čехя.) Турецька (Turkçe) Угорська (Magyar) Усръська (Cymraeg) Українська (Suomi) Французька (Français) Французька (Français) Хінді (Reft) Хорватська (Ihrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Понська (IL-Kā) Каца (IL-Kā)	ChoseHccka (slovenščina) Таджицька (Tajik) Таджицька (Tajik) Талильська (gb@p') Талугу (Зехл.) Турецька (Turkçe) Угорська (Magyar) Уельська (сутаеg) Українська (Українська) Фінська (Svenški) Французька (Français) Хінді (Refl) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenška) Японська (Itafā) Nowegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	0	Словацька (Slovenčina)	*
анорлення pf Таджицька (Тајік) Тамільська (ді́ріс) Таджицька (Тајік) Тамільська (ді́ріс) Телугу (Čезкя) Телугу (Čезкя) Турецька (Türkçe) Угорська (Magyar) Усраїнська (Українська) Фінська (Suomi) Французька (Français) Хінді (किरी) Хорватська (Ihrvatski) Чеська (Svenska) Чведська (Svenska) Японська (I-tа福)	Таджицька (Тајік) Тамицька (Тајік) Тамицька (Тајік) Тамицька (Тајік) Тамицька (Дајк) Тамицька (Цака) Украјнська (Украјнська) Французька (Français) Хнді (Вф!) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Цаф) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Словенська (slovenščina)	
риб Тамільська (金原p) Телугу (ݣ౿ҳҳ) Телугу (ݣ౿ҳҳ) Турецька (Türkçe) Угорська (Magyar) Угорська (Magyar) Уельська (сутгаед) Українська (українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (हिन्दी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (čeština) Шведська (Svenska) Японська (日本語)	pdf Тамільська (தமிழ்) телугу (Зерлі) Турецька (Тürkçe) Угорська (Magyar) Уельська (сутаед) Українська (Українська) Фінська (Українська) Фінська (Suomi) Французька (Français) Хінді (ҟनी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (It-kā) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	новлення	Таджицька (Тајік)	
Гелугу (З сэхл.) Турецька (Тигкçе) Угорська (Мадуаг) Уельська (Сутгаед) Українська (Українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (हिन्दी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Цлча́в)	Галугу (Зсэл.) Турецька (Тürkçe) Угорська (Magyar) Уельська (Сутаеg) Українська (Українська) Фінська (Suomi) Французька (Français) Хінді (ऐसी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Itakā) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	pdf	Тамільська (தமிழ`)	
Угорська (Тигксе) Угорська (Мадуаг) Угорська (Сутгаед) Українська (Сутгаед) Українська (Suomi) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (किरी) Хорватська (Hıvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Svenska)	Гурецька (Türkçe) Угорська (Magyar) Уельська (Сутаед) Українська (Українська) Фінська (Suomi) Французька (Français) Хінді (ҟती) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Irtafā) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Телугу (ජීలుхა)	
Угорська (Мадуаг) Усръська (Сутгаед) Українська (Українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (िरी) Хорватська (Hvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語)	Угорська (Magyar) Уельська (Сутаед) Українська (Українська) Фінська (Suomi) Французька (Français) Хінді (ऐनी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Irtafa) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Турецька (Türkçe)	
Элодойа Уельська (Сутгаед) Українська (Українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (शिची) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語)	помога млайн млайн млайн млан млан млан млан млан млан млан ман ман ман ман ман ман ман м		Угорська (Magyar)	
Українська (Українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (原句) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語)	Українська (Українська) Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (原引) Хорватська (Hrvatski) Чеська (čeština) Шведська (Svenska) Японська (Idatā) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	UNIONOFEI HUNIOFEI	Уельська (Cymraeg)	1.00
Фінська (suomi) Французька (Français) ломогти Хінді (लिपी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語)	Фінська (suomi) Французька (Français) Хінді (ऐनी) Хорватська (Hrvatski) Чеська (čeština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Українська (Українська)	
Французька (Français) ломогти Кту Матен Хінді (限국) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (П本語)	Французька (Français) хінді (康司) Хорватська (Hrvatski) Чеська (čēština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Фінська (suomi)	
помотти Кту Мате: Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (日本語)	NANGUATINA TY Marie A Xiндi (陳न) Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Svenska) Японська (I本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Французька (Français)	1000
Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (日本語)	КУ МЪТСІ Хорватська (Hrvatski) Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (Id本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	помогти	Хінді (हिन्दी)	
Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (日本語)	Чеська (Čeština) Шведська (Svenska) Японська (П本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	кту матер	Хорватська (Hrvatski)	-
Шведська (Svenska) Японська (日本語)	Шведська (Svenska) Японська (П本語) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	0	Чеська (Čeština)	
Японська (日本語)	Японська (日本語) м([DSL=>) Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Шведська (Svenska)	
	Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		Японська (日本語)	
AriOSL- Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))		ежi[DSL-VI	Norwegian(Bokmål) (Norwegian(Bokmål))	Ĥ.
🖗 Назади 🔿 Далі		ивкаДиск		

Ілюстрація 16: Вибір мови встановлення системи

Після цього обираємо мову розкладки клавіатури (Ілюстрація 17).

Словенська		
Тамільська (Інс	крипт)	
Тамільська (Ма	шинописна)	
Турецька		
Угорська		
Угорська (101	(лав)	
Українська		
Фінська		
Фінська (latin1)		
Французька		
Французька (la	tin1)	
Французька (la	tin9)	
Французька (р	2)	-
Хорватська		

Ілюстрація 17: Вибір клавіатури системи

Блог автора інструкції і учасника групи технічної підтримки Grusha Linux — <u>www.seeker.name</u>

Тут можна вибрати і українську мову, проте основною все одно залишиться англійська, оскільки саме цією мовою треба буде вводити дані під час подальшого процесу встановлення системи. Якщо оберете українську мову, то для переключання розкладок під час встановлення системи використовуйте комбінацію клавіш Лівий Shift + Правий Shift.

У наступному вікні в більшості випадків обираємо перший варіант (Ілюстрація 18). Спеціалізовані пристрої збереження більш підходящі для серверних систем та в інших особливих випадках.

Ілюстрація 18: Вибір носія

У вікні, яке зображене на Ілюстрації 19, вибираємо жорсткі диски на які буде встановлена Grusha Linux і розділи, які будуть автоматично під'єднуватись до системи. У даному випадку є 2 вінчестери, які і позначаємо галочками. Якщо у вас більше одного вінчестера, і на одному з них встановлена операційна система Windows, то можете сміливо обирати і цей вінчестер, оскільки це ніяк не зашкодить системам, які вже є встановлені (Ілюстрація 19).

) N	Лодель	Ємність	Розробник	З'єднання	Серійний номер
	TA VBOX HARDDISK	21626 MB		ATA	VBe0dca367-8a8ec45
✓ A	TA VBOX HARDDISK	15360 MB		ATA	VB913e17d0-b7c4c92
иск	(36986 МБ) обрано	о з 2 (36986 MБ) :	агального розміру.		
иск ора	(36986 МБ) обрано а да: Обрані розділи н	9 з 2 (36986 МБ) з е будуть відфор	агального розміру. матовані, доки ви н	е оберете цей пунк	ТВ
иск ора	(36986 МБ) обрано а да: Обрані розділи н есі встановлення. Зау	) з 2 (36986 МБ) з е будуть відфор важте, що після	агального розміру. матовані, доки ви н встановлення, ви м	е оберете цей пунк южете під'єднати	ТВ

Ілюстрація 19: Вибір жорстких дисків

Якщо жорсткий диск новий і ще не використовувався то може появитися повідомлення про необхідність його ініціалізації (Ілюстрація 20). В такому випадку натискаємо кнопку "Переініціалізувати".

Ілюстрація 20: Ініціалізація пристрою

Тепер ми потрапили у вікно вибору імені комп'ютера в мережі (Ілюстрація 21).

Ілюстрація 21: Вибір імені комп'ютера в мережі

Вводимо ім'я і натискаємо "Далі". Потрапляємо у вікно вибору часового поясу (Ілюстрація 22).

Блог автора інструкції і учасника групи технічної підтримки Grusha Linux — <u>www.seeker.name</u>

У полі вибору міста обираємо варіант "Європа/Київ" і забираємо галочку з поля "System clock uses UTC", натискаємо "Далі". Особливо це важливо, коли у вас другою системою стоїть Microsoft Windows. В такому разі годинник як мінімум в одній з систем буде неправильно показувати на декілька годин.

Потрапляємо у вікно призначення паролю для суперкористувача, використовуючи який ми зможемо вносити будь-які зміни у встановлену систему (Ілюстрація 23).

Ілюстрація 23: Вибір паролю суперкористувача

За умовчанням може бути встановлено українську розкладку. Тому при спробі введення паролю система попередить, що пароль можна вводити лише латинськими літерами (ASCII). (Ілюстрація 23а).

Ілюстрація 23а: Попередження про неправильну роскладку клавіатури

Для переключення

розкладки натисніть одночасно обидві клавіші Shift (якщо ви завантажувалися в peжимі Graphical Installation). Або Ctrl+Shift, якщо ви запустили інсталяцію з режиму Live. І введіть пароль ще раз.

Також система може зробити вам зауваження, що вас пароль занадто простий

(Ілюстрація 23б).

Ілюстрація 236: Попередження про слабкий пароль

Якщо у вас комп'ютер знаходиться вдома і ні від кого ви свою інформацію не приховуєте, або взагалі не переймаєтесь, що хтось підбере ваш пароль, то попередження про слабкий пароль, можна проігнорувати натиснувши "Використовувати попри все".

🕺 🍙 Програма вст	гановлення Grusha		S
You must of administra system 'us requested	create a 'username' for regular (non- itive) use of your system. To create a sername', please provide the information		
Username:	grusha		
<u>F</u> ull name:	grusha		
Пароль:	•••••		
Під <u>т</u> вердження:	•••••		
		⇔ <u>Н</u> азад	➡ <u>Д</u> алі

Ілюстрація 24: Створення облікового запису користувача

Після введення пароля натискаємо "Далі" і перед нами вікно вибору імені для

основного користувача системи, який буде мати права суперкористувача, тобто його пароль, як і пароль суперкористувача, також може бути використаний для захищених змін у встановленій системі (Ілюстрація 24).

5. Розмітка дисків

І тепер починається найскладніша для новачків частина встановлення системи — розбивання дисків. Перед нами вікно, яке пропонує кілька варіантів продовження роботи (Ілюстрація 25).

Ілюстрація 25: Вибір способу розбивання жорсткого диску

Розглянемо всі варіанти:

Використати весь простір — видалити всі розділу на обраному диску, включно з розділами, створеними іншими операційними системами.

Майте на увазі, що дана операція знищить всі дані на комп'ютері і по-новому перерозподілить диск;

Замінити існуючу систему Лінукс — видалить всі розділи Лінукс на вінчестері, не чіпаючи сторонніх розділів (NTFS, FAT), і перерозподілить диск;

Стиснути існуючу систему — стиснути існуючі розділи, щоб звільнити простір і встановити систему розподіливши диск за замовчуванням;

Використовувати вільний простір — залишає без змін розділи і дані і використовує тільки вільний дисковий простір, якщо його достатньо;

Створити власну систему розмітки — дозволяє власноруч встановити систему розподілу диску, використовуючи інструменти розподілу диску

Перевагою перших чотирьох варіантів є те, що розподіли диску здійснюється автоматично, не потребуючи втручання користувача. Якщо на вашому жорсткому диску в даний момент уже встановлено операційну систему Windows або інший дистрибутив Linux, то будьте обережні обираючи перші 2 варіанти розбивання диску, оскільки ризикуєте видалити наявні системи. Вибираючи третій і четвертий варіанти ви нічим не ризикуєте, і розбивання диску буде здійснено автоматично.

Але з іншої сторони, автоматичність розбивання дисків є і недоліком, тому що Ви не зможете самостійно розбити диск саме так, як самі захочете. Рекомендується обирати останній варіант "Створити власну систему розмітки", бо це дає наступні переваги:

- ви зможете самі визначити структуру дискової системи (кількість розділів);

- ви зможете самі визначати розміри розділів при потребі залишивши ще вільне місце на диску на майбутнє;

- якщо Ви новачок, то в процесі розбивання диску власноруч, Ви зможете зрозуміти особливості і структуру файлової системи ОС Linux.

Після обрання "Створити власну систему розмітки диску", отримуємо наступне вікно (Ілюстрація 26).

ata Storage Devices (	to be mounte	ed only)		Instal	I Target Device	s
одель	Ємність	Розробник	T T	/boot	Модель	Ємність
ATA VBOX HARDDISK ATA VBOX HARDDISK	21626 MB 15360 MB					
				>		
				>		
				~		

Ілюстрація 26: Вибір пристроїв для встановлення системи та монтування

Тут наведені жорсткі диски, які були обрані нами раніше, як частина цієї установки. В полі зліва вказані пристрої, які просто будуть використовуватись як диски з даними (вони не будуть відформатовані, тільки будуть монтуватися в майбутній системі, тобто зможемо заходити на них), а справа має бути обраний пристрій зберігання даних, на якому і буде встановлена Grusha Linux. Якщо у Вас є тільки 1 пристрій, то його треба перенести в ліве поле за допомогою першої стрілки (Ілюстрація 27). Якщо 2 і більше пристроїв, то можна перенести у ліве поле тільки 1 пристрій, на який будемо встановлювати систему, або більше пристроїв, якщо будемо створювати додаткові розділи на них.

se as data drives (t use as system driv	hese wi ves (the Install	ll not se Target Devices		
	/boot	Модель	Ємність	1
~	۲	ATA VBOX HARDDISK	21626 MB	
	0	ATA VBOX HARDDISK	15360 MB	
 ◆ 				•
що в процесі вст	ановле	ння ви		
and the second		Ф <u>Н</u> азад	Ф <u>Д</u> алі	

Ілюстрація 27: Вибір пристроїв для встановлення системи

Наступним іде вікно "Створення дискової системи". Тут ми маємо створити розділи для встановлення системи (Ілюстрація 28).

Будь ласка, вкажіть диск						
Пристрій	Розмір (МБ)	Точка монт./ RAID/Том	Тип	Формат		
🗢 Жорсткі диски						
▼ sda (/dev/sda)						
Вільно	15359					
▼ sdb (/dev/sdb)						
sdb1	16002		Unknown			
Вільно	5623					
					<u>С</u> творити Правка В <u>и</u> далити С <u>к</u> инути зміни	
					🗲 <u>Н</u> азад 🔰 <u>Д</u> алі	

Ілюстрація 28: Створення дискової системи

У випадку на картинці, для розбивання було додано два жорстких диски. Вони відображаються як sda i sdb. Якщо у Вас тільки 1 жорсткий диск, то буде відображатись тільки sda. На ілюстрації 20 видно, що на пристрої sdb вже є створений 1 розділ sdb1.

В даному випадку це розділ OC Windows, яка була встановлена на цей пристрій раніше. OC Linux може добре співіснувати з OC Windows на одному диску, тому можете спокійно створювати розділи для Grusha Linux на тому самому пристрої де вже встановлено OC Windows.

У випадку на картинці, розділи для Grusha Linux будемо створювати на диску sda, який на даний момент ще не використовувався і тому все місце на ньому вільне. Для цього виділяємо поле "Вільно" для диску sda і клацаємо на кнопку "Створити" і потрапляємо у вікно вибору типу розділу, який створюємо (Ілюстрація 29).

У даному випадку нас цікавить стандартний розділ, тому обираємо "Standart Partition" і натискаємо "Create" (Створити). Переходимо до вікна параметрів розділу (Ілюстрація 30).

X 🍥 Додавання розділу					
Точка <u>м</u> онтування:	<Не підх				
<u>Т</u> ип ФС:	swap	\$			
	🗹 sda	21626 MB	ATA VBOX HARDDISK		
Доступні <u>п</u> ристрої:	✓ sdb	15360 MB	ATA VBOX HARDDISK		
<u>Р</u> озмір (МБ):	750				
Додаткові параме	три розмі	ру			
• <u>Н</u> езмінний розм	ip				
🔘 Заповнити весь					
О Заповнити весь	ь <u>н</u> аявний	простір			
Эробити первин	ним розд	ілом			
Шифрування					
			⊘ <u>C</u> ancel	√ <u>о</u> к	

Ілюстрація 30: Вікно параметрів розділу

Блог автора інструкції і учасника групи технічної підтримки Grusha Linux — www.seeker.name

Першим створимо розділ підкачки (**swap**). Даний розділ використовується системою для запису на диск інформації, якщо вона не поміщається в оперативну пам'ять. У ОС Windows теж є такий розділ і він знаходиться на системному диску і виглядає як звичайнісінький файл Pagefile.sys. А в ОС Linux, як бачимо, він виноситься в окремий розділ на диску, що збільшує його швидкодію.

У полі "Тип ФС" обираємо "**swap**" і у полі "Розмір (МБ):" виставляємо розмір, який має бути у півтори рази більший за величину оперативної пам'яті. У моєму випадку, наприклад, оперативної пам'яті 512 мегабайт, тому для розділу підкачки я виставив розмір 750 мегабайт і натискаємо ОК.

Тепер у нашій таблиці розділів має відображатися новий розділ. Створимо ще основний розділ, на який встановимо систему. Знову клацаємо на в полі "Вільно" і кнопку "Створити". У вікні вибору типу розділу вибираємо "Standart Partition" і редагуємо вікно параметрів розділу (Ілюстрація 31).

🔀 🍚 Додавання розділу					
Точка <u>м</u> онтування:	[			~	
<u>Т</u> ип ФС:	ext4	0			
Доступні <u>п</u> ристрої:	✓ sda ✓ sdb	21626 MB 15360 MB	ATA VBOX HARDDISK ATA VBOX HARDDISK		
<u>Р</u> озмір (МБ):	14000			Í	
Додаткові параме Пезмінний розмі	три розмі ір	ру			
О Заповнити весь	простір	1			
🔘 Заповнити весь	ь <u>н</u> аявний	простір			
Эробити первин	ни <mark>м</mark> розд	ілом			
<u>Ш</u> ифрування					
			Or Cancel	У <u>о</u> к	

Ілюстрація 31: Вікно параметрів розділу

У полі "Точка монтування" обираємо "/", у полі "Тип ФС" обираємо тип файлової системи розділу. Основними типами є **ext4** і **ReiserFS**. Про переваги та недоліки кожної з них можете прочитати в інтернеті. У полі "Розмір (МБ)" вказуємо розмір розділу. Бажано щоб розмір розділу для встановлення Grusha Linux був не меншим 20 гігабайт. Майте на увазі що розмір тут вказується у мегабайтах. Тобто, якщо Ви хочете вказати наприклад 40 гігабайт то слід прописати — 40 000 і натискаємо "ОК". (Якщо по правді,

то в одному гігабайті 1024 мегабайти, але ми на цьому не будемо акцентувати увагу) Після розбивання розділів наша дискова система буде виглядати приблизно як на ілюстрації 32:

Будь ласка, вкажіть диск					
Пристрій	Розмір (МБ)	Точка монт./ RAID/Том	Тип	Формат	
🗢 Жорсткі диски					
▼ sda (/dev/sda)					
sdal	14000	/	ext4	$\checkmark$	
sda2	750		swap	$\checkmark$	
Вільно	609				
▼ sdb (/dev/sdb)					
sdbl	16002		Unknown		
					Створити Поавка Вилалити Скинути змін

Ілюстрація 32: Таблиця розділів після редагування

На диску sda бачимо 2 нові розділи. У відповідних полях їхні розміри, точка монтування, тип файлової системи. Також зверніть увагу на галочки, вони з'являються біля нових розділів і означають що дані диски будуть відформатовані. Оскільки галочки немає навпроти нашого диску з OC Windows, то це значить що йому нічого не загрожує, зміни торкнуться тільки нових дисків.

Якщо не будемо створювати додаткових розділів то натискаємо на "ОК", після чого з'являється повідомлення, де будуть перераховані розділи, які будуть відформатовані (Ілюстрація 33).

Попередження при форматуванні 📃 🗖 🗙
Наступні, існуючі до цього, розділи вибрані для форматування зі знищенням усіх даних.
/dev/sda1 ext4 / /dev/sda2 swap
Scancel Форматувати

Ілюстрація 33: Попередження при форматуванні

Наступне вікно повідомляє нам, що обрані параметри розподілу на розділи будуть записані на диск і всі дані у видалених та переформатованих розділах буде втрачено (Ілюстрація 34).

Ілюстрація 34: Останнє попередження

Натискаємо "Записати зміни на диск".

6. Завершення процесу встановлення

В наступному вікні нам пропонується змінити розділ для встановлення завантажувача і встановити пароль на завантажувач (Ілюстрація 35). У більшості випадків немає необхідності тут нічого змінювати, тому натискаємо "Далі".

Ілюстрація 35: Встановлення завантажувача

Після чого починається і сам процес встановлення операційної системи Grusha Linux на наш комп'ютер. На початку цього процесу побачимо запитання, чи бажаємо залишити після встановлення інші мови, окрім вибраної. Зазвичай, обираємо "Ні", якщо не хочемо використовувати декілька мов (Ілюстрація 36).

Ілюстрація 36: Вибір мовних пакунків

Продовжується процес встановлення, який може тривати від 20 хвилин, в залежності від потужності комп'ютера. Під час цього процесу можемо подивитися презентацію слайдів, які демонструють все багатство системи та програмного забезпечення в ОС Grusha Linux (Ілюстрація 37).

Ілюстрація 37: Процес встановлення системи

По завершенню встановлення системи отримаємо вікно з повідомленням про закінчення встановлення системи із пропозицією перевантажитись. Вийміть диск з приводу комп'ютера і натисніть "Перевантажитись" (Ілюстрація 38).

Ілюстрація 38: Завершення встановлення системи

Після перевантаження побачимо вікно завантажувача Grub, який пропонуватиме нам обрати операційну систему для завантаження. Як бачимо, жодних проблем у використанні OC Linux разом з OC Windows на одному комп'ютері немає (Ілюстрація 39).

GNU GRUB version 1.98					
Sabagun AND Linux, with Linux x86-2.6.34-sabayon Sabayon GNU/Linux, with Linux x86-2.6.34-sabayon (recovery mode) Microsoft Windows XP Professional RU (on /dev/sdb1)					
Use the * and * keys to select which entry is highlighted. Press enter to boot the selected OS, 'e' to edit the commands before booting or 'c' for a command–line.					
GRUSHA LINUX	<				

Ілюстрація 39: Вибір операційної системи для завантаження

Кількість секунд, яку буде чекати Grub до вашого вибору системи для завантаження, та виділену систему по-замовчуванню можна легко налаштувати. Але це вже, як і багато інших речей, буде розписано в інших інструкціях.

Вітаємо Вас з успішним встановленням Grusha Linux!

Працюйте з насолодою!